

Vantaa 50 vuotta -juhlapäätös: Linnanmetsän ja Vaskivuoren luonnonsuojelulain mukainen rauhoittaminen

VD/4941/00.02.00.00/2024

TeA/JV/TKr/JH/LK/EJ

Vantaa kaupunki täyttää 50 vuotta 2024. Juhlavuoden teema on ”Kotona Vantaalla” ja juhluvuoden ohjelmisto rakentuu yhdessä kaupungin toimialojen, henkilökunnan ja kaupunkilaisten kanssa. Yhteisöt ja yritykset on kutsuttu mukaan juhluvuoden tekemiseen.

Kaupunginhallitus nimesi 19.6.2023 § 16 toimikunnan valmistelevaan juhluvuoden päätöksen valintaa. Juhlavuoden kunniaksi jokaisessa viidessä syksyn 2024 kaupunginvaltuuston kokouksessa tehdään yksi Vantaa 50 vuotta -juhlapäätös. Juhlavuoden päätöksien sarja huipentuu 16.12.2024 olevaan kaupunginvaltuuston juhlakokoukseen.

Juhlapäätös numero 3: Linnanmetsän ja Vaskivuoren luonnonsuojelulain mukainen rauhoittaminen

Vantaa 50 -juhlavuoden kunniaksi Vantaan ympäristökeskuksessa on valmisteltu luonnonsuojelulain 47 §:n mukaista rauhoitusta Kivistössä sijaitsevan Linnanmetsän ja Myyrmäen-Kaivokselan alueella sijaitsevan Vaskivuoren alueille. Muistoksi juhluvuodesta kaupunki saa suojelun piiriin ja säästettäväksi tuleville sukupolville noin 50 hehtaaria lisää monimuotoista luontoa (liite 1).

Luonnonsuojelualueita perustetaan ensisijaisesti kaupungin luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi sekä alueen lajien, luontotyyppien ja ekologisen verkoston turvaamiseksi. Luonnonsuojelualueilla on kuitenkin myös monia muita merkityksiä. Ne auttavat säilyttämään kaupunkimme kulttuuriperintöä, sen kauniita maisemia ja joskus myös historiallisia alueita. Lisäksi luonnonsuojelualueet tarjoavat ihmisille paikkoja nauttia luonnosta, kasvattaa luontosuhdettaan, harrastaa ja rentoutua. Koululaisille ja opiskelijoille ne ovat myös oppimisen paikkoja ja oivia opetuskohteita. Nämä alueet auttavat hillitsemään ilmastonmuutosta ja myös sopeutumista siihen. Luonnolla on positiivinen vaikutus ihmisen fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin: luonnossa liikkuminen elvyttää, vähentää stressiä ja ehkäisee allergioita ja autoimmuunisairauksia.

Luonnonsuojelualueiden perustaminen tukee myös Vantaan tavoitetta olla luontopositiivinen kaupunki vuonna 2030. Luontopositiivisuudella tarkoitetaan, että kaupunki pyrkii parantamaan luonnon monimuotoisuutta sekä luonnon tilaa nykyisestä ja että kaupungin toiminnasta aiheutuu luonnolle kokonaisuutena enemmän hyvää kuin haittaa.

Kiinteistötiedot

Vaskivuoren luonnonsuojelualueeseen sisältyy kiinteistöjen 92-419-1-259, 92-419-1-323, 92-419-1-218 ja 92-419-18-4 alueita sekä kiinteistöstä 92-414-1-57 määräalat M502 ja M611. Linnanmetsän luonnonsuojelualue muodostuu kiinteistöihin 92-406-2-29, 92-406-2-149 ja 92-406-2-151 kuuluvista alueista.

Alueiden kaavoitustilanne

Linnanmetsä ja Vaskivuori on varattu Vantaan yleiskaavassa luonnonsuojelualueeksi (SL). Linnanmetsän pohjoisin osa kuuluu Vantaanjokivarren arvokkaaseen maisema-alueeseen. Linnanmetsässä ja sen

reunoilla on yleiskaavan ohjeellisia ulkoilureittejä. Vaskivuori on yleiskaavan arvokasta kulttuuriympäristöä (liite 2).

Linnanmetsän suojelualuerajauksesta vain pieni osa länsireunassa on asemakaavoitetulla alueella. Vuonna 1983 vahvistetussa asemakaavassa (nro 230300) on Linnanmetsään sisältyvä alue merkitty lähivirkistysalueeksi (VL) (liite 3).

Vaskivuoren luonnonsuojelualuerajaus on kokonaan asemakaavoitettua aluetta, johon kuuluu aluetta kolmesta eri asemakaavasta. Ne on vahvistettu vuonna 1983 (asemakaava nro 160200), vuonna 1989 (asemakaava nro 160600) ja vuonna 2010 (muutosalue kaavasta nro 161300). Kaavamerkinnöissä luonnonsuojelualueen rajaus on lähivirkistysaluetta (VL) tai puistoa (VP). Vuonna 1983 vahvistetussa kaavassa merkinnät ovat luonnontilassa säilytettävää puistoa (PL) ja puistoa (P) (liite 3).

Alueiden omistusolot ja rajaus

Linnanmetsän alue on kokonaan Vantaan kaupungin omistuksessa. Suojeltavaksi esitettävän alueen pinta-ala on 39,0 ha. Suojelualuerajaus on yleiskaavan mukainen, vaikkakin vähäisiä tarkennuksia on tehty niin, että maastonmuodot ja tielinjaukset tulevat paremmin huomioiduiksi.

Vaskivuoren suojeltavaksi esitettävä alue on kaupungin omistuksessa ja pinta-alaltaan 11,7 hehtaaria. Suojelualueen rajaus on yleiskaavan mukainen pienin tarkennuksin. Yleiskaavan suojelualueen rajausta on muutettu niin, että suojelualueen ja yksityisen maan väliin ei jää pieniä metsäisiä koloja, vaan rajaus seuraa maanomistusoloja.

Luonnonsuojelualueiden perustamisedellytyksistä luonnonsuojelulain 43 §:n 2 momentin mukaisesti

Luonnonsuojelulain mukaan luonnonsuojelualueen perustamisen yleisenä edellytyksenä on, että

- 1) alueella elää tai on uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eliölaji, eliöyhteisö, luontotyyppi tai ekosysteemi;
- 2) alueella on 78 §:ssä tarkoitetun tiukkaa suojelua edellyttävän eläinlajin yksilön lisääntymis- tai levähdyspaikkoja;
- 3) alueella on erikoinen tai harvinainen luonnonmuodostuma;
- 4) alueella on erityistä maisemallista arvoa;
- 5) luontotyyppin tai eliölajin suotuisan suojelutason säilyttäminen tai saavuttaminen sitä vaatii;
- 6) alueella on erityistä merkitystä luontotyyppien tai eliölajien mahdollisuuksille sopeutua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin;
- 7) alue on muutoin kuin 1–6 kohdassa tarkoitetuilla tavalla niin edustava, tyyppillinen tai arvokas, että sen suojelu voidaan katsoa luonnon monimuotoisuuden tai kauneuden säilyttämisen kannalta tarpeelliseksi.

Linnanmetsän luontoarvoja

Linnanmetsä on monipuolinen luontokokonaisuus useine valtakunnallisesti uhanalaisine luontotyypeineen. Linnanmetsässä on muun muassa pähkinäpensaslehtoa ja jalopuumetsiköitä, jotka ovat suojeltuja luontotyypejä. Linnanmetsän runsaslahopuustoiset vanhat kangasmetsät ovat edustavia luontotyyppinsä esimerkkejä. Vantaanjokivarren rehevän lehtovyöhykkeen ja kallioiden huippujen kilpikaarnamänniköiden väliin jää komea kalliojyrkäne. Alueen luonnon monimuotoisuutta lisäävät norot ja suojelualueen länsireunassa luonnontilaisessa uomassaan virtaava puro, Linnanoja.

Luonnonolojen vaihtelut luovat pohjan Linnanmetsän monipuoliselle lajistolle. Linnanmetsä on uhanalaisen liito-oravan elinympäristöä. Alueen kokoon nähden Linnanmetsässä on paljon lintulajeja, kuten uhanalainen viherpeippo. Huomionarvoisista linnuista Linnanmetsässä esiintyvät runsaina esimerkiksi mustapääkerttu ja sirittäjä. Linnanmetsän arvokkaaseen kasvilajistoon kuuluvat lahopuulla kasvavat valtakunnallisesti uhanalainen lahokaviosammal ja alueellisesti uhanalainen rakkosammal. Linnanmetsästä on lisäksi löytynyt alueen kokoon suhteutettuna paljon kääpiä, noin 80 lajia. Niihin kuuluvat muun muassa valtakunnallisesti silmälläpidettävät valkorihmakääpä, kaarnakääpä ja rustikka (liite 4).

Vaskivuoren luontoarvoista

Vaskivuori on monipuolinen lehtojen, kangasmetsien ja kallioketojen muodostama luontokokonaisuus sekä paikallisesti arvokas kallioalue. Vaskivuoresta löytyy METSO-kriteerit täyttävää runsaslahopuustoista lehtoa ja vanhaa kuusivaltaista kangasmetsää. Kallioalueen länsireunan kallioseinämät ja länteen jyrkästi viettävän rinteiden järeä puusto luovat jylhää metsämaisemaa.

Vaskivuoren huomionarvoisiin lintulajeihin kuuluu kanahaukka. Alueella myös elää muita vanhoissa havumetsissä viihtyviä lajeja, kuten puukiipijä ja valtakunnallisesti uhanalainen hömötiainen. Vaskivuoren kasveja ovat muun muassa rehevempien lehtojen koiranheisi ja mustakokkonmarja, sekä kuivien kallioketojen keto-orvokki ja mäkitervakko. Suuri lahopuun määrä ja pitkä lahopuujatkumo on perustana Vaskivuoren monipuoliselle ja runsaalle kääpälajistolle. Siihen kuuluvat muun muassa rusokääpä, voikääpä ja hammaskurokka (liite 5).

Suojelualueiden kytkeytyneisyys

Linnanmetsä on olennainen osa Luoteis-Vantaan ekologista verkostoa. Se on laaja metsäinen ydinalue, joka yhdistyy ekologisen runkoyhteyden kautta sen itäpuolella sijaitsevaan Sotilaskorven suojelualuevarauksen metsään sekä lähistön pienialaisempiin arvometsiin.

Vaskivuori rajautuu Mätäojan luonnonsuojelualueeseen. Yhdessä ne muodostavat hyvin monimuotoisen kokonaisuuden, johon kuuluu Mätäojan purovarren märkiä luhtasoita ja Vaskivuoren kuivia avokallioita, sekä niiden välissä erilaisia lehto- ja kangasmetsiä. Mätäoja–Vaskivuori-kokonaisuus on osa Lounais-Vantaan laajempaa suojelualueiden ekologista verkostoa, joka jatkuu idässä Pitkäkosken ja Silvolaan metsän luonnonsuojelualuiden kautta Helsingin puolelle ja lännessä Kolokallio-Raappavuorten luonnonsuojelualuevarauksen kautta Linnaisten ja Hämeenkyllän alueen luonnonsuojelualueisiin.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Luonnonsuojelualueille on tarpeen laatia Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa hyväksyttävä hoito- ja käyttösuunnitelma. Erityisen tärkeää on ulkoilureittien suunnittelu, kunnostaminen ja maastoon merkitseminen, sekä haitallisten vieraslajien torjunta. Linnanmetsässä myös mahdollisesti tarvittavat lehtojen hoidon toimenpiteet tulee arvioida. Rauhoitusmääräyksissä on jo otettu huomioon reittien varsien ja suojelualueen asutukseen ja viljeltyyn peltoon rajautuvien metsänreunojen puuston hoito. Näihin voidaan kuitenkin esittää tarkennuksia hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Mielipiteet

Suojelualueiden rajausehdotuksesta ja rauhoitusmääräyksistä pyydettiin mielipiteet seuraavilta Vantaan kaupungin tahoilta: asemakaavoitus, yleiskaavoitus, viheralueiden suunnittelu, viheralueiden kunnossapito, liikuntapalvelut, kaupunginmuseo sekä kiinteistöhallinta ja asuminen.

Viheralueiden kunnossapidon ehdotuksen mukaisesti rauhoitusmääräyksiä täsmennettiin niin, että ne huonokuntoiset puut, jotka pituutensa puolesta kaatuessaan yltaisivat tontille, kadulle tai hoidetulle reitille, voidaan kaataa sen sijaan, että olisi määrätty tietty metrimäärä hoidettavalle reuna-alueelle.

Kaupunginmuseo täydensi Vaskivuoren rauhoitushakemuksen tekstiluonnokseen tietoja alueen muinaismuistomerkistä. Yleiskaavasta saatiin täydennyksiä rauhoitusmääräyksiin.

Kaupungin sisäisten mielipiteiden lisäksi saatiin kommentit metsästäjiltä Linnanmetsän ja maastopyöräilijöiltä Vaskivuoren rauhoitusmääräysiin. Niihin lisättiin mahdollisuus hirvieläinten ajoon Linnanmetsässä. Vaskivuoren luonnonsuojelualueella maastopyöräilyä tarkastellaan käynnissä olevan hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Kaupunginhallitus 7.10.2024 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle luonnonsuojelulain (9/2023) 47 §:n mukaisen rauhoituksen hakemista Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta Linnanmetsän ja Vaskivuoren alueille.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Luonnonsuojelualueiden rajausehdotus
- Yleiskaavaote
- Asemakaavaote
- Linnanmetsän rauhoitushakemuksen luonnos
- Vaskivuoren rauhoitushakemuksen luonnos

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys kaupunginvaltuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

ympäristösuunnittelija Jarmo Honkanen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi, puh. 040 841 9962